

Elhatárolódás

„...felhívom a nyulakat, hogy nyúláguk értékeinek megőrzése mellett szüntessék be farkasellenes akcióikat, ne acsarogjanak tovább káposztalevélük fedezékéből, mert farkasaink rémületükben üvöltöznek már, és üvöltözésükkel természetesen riadalmat keltenek tisztelt szomszédaink körében. Hadd ajánljam nyulaink figyelmébe régi metaforámat, miszerint a poloska is csak addig poloska, amíg minket csíp, a nyúl pedig természetesen csak addig nyúl, amíg nem okoz a sorainkban rémületet...”

„...ott ültünk az ízlésesen megterített asztalnál, befolyásos vendégeink körében, akiket természetesen azért hívtunk meg legelőkelőbb pest-budai hotelünk restaurantjába, hogy elkápráztassuk őket szelid természetünkkel, szolid kultúránkkal, sajnálatos szegénységünket lebíró nagyvonalúságunkkal, és akkor néhány mocskos disznó összemocskolta a damasztabroszt, mégpedig éppen akkor, amikor én szólásra emelkedtem, hogy elmondjam üdvözlő beszédemet. Egyikük a halsalátába köpte zápfogát, a halsaláta kellős közepébe, a másik meg nem is köpte, hanem hányta a vért a levesestálba, arra számítva természetesen, hogy az efféle színpadias megoldások hatással lesznek vendégeink túlontúl érzékeny idegeire. Ezek a minden erkölcsi normának fittyet hányó, mélyen tisztelt kártevők ürügynek használták fel, hogy egy irodalmár, akinek vogul dallamvonalú nevét ebben az összefüggésben természetesen nem ejtem ki, bikacsökkel a pofájukba csapdosott, megfélekedve arról, hogy a bikacsök meg a pofába csapás nem öncél, nem l'art pour l'art, nem irodalmi mű, mely önmagában megítélhető, hanem abból a szempontból is latba kell vetni, amelyikből én most latra vetem, mert a bikacsök meg a pofába csapás irodalmilag lehet szép, vagy legalábbis helyénvaló, de ha olyanoknak, akik amúgy is különös előszeretettel piszkítanak a saját fészükbe, az efféle bagatell kényelmetlenségek ürügyül szolgálnak arra, hogy vért bocsássanak ki magukból, és összemocskolják szépen terített asztalunkat, és rossz hírbe keverjenek bennünket könnyen megtéveszthető vendégeink előtt, akkor azt kell mondanunk, hogy ebben az összefüggésben a bikacsök meg a pofába csapás nem szép és nem helyénvaló. Felhívom tehát barátainkat, különösképpen azokat, akiket nem nevezek meg, de még azokat is, akiket szintén nem nevezek meg, hogy ne könnyítsük meg a tisztelt kártevők dolgát, ne adjunk nekik okot a vér- és fogköpködésre, hanem fojtsuk magunkba indulatainkat, őrizzük keblünk szentélyében a pofába csapdosás elképzelt mozdulatát meg a bikacsök égi mását, mert csak így cseveghetünk tovább kulturáltan vendégeinkkel vakító damasztabroszunk fölött...”

„...ha valaki egy színvonalas tanulmányban kifejti, hogy a pöszéket meg az elálló fülűeket apró, egyenlő kockákra vagdosva kedvelt házőrző kutyáink elé kell lökni eledel gyanánt, és közben megfélekedzik arról, hogy nemcsak pöszék léteznek, meg elálló fülűek, meg éhes házőrző kutyuskák, hanem létezem én is, mégpedig a dolgok természete folytán természetesen nemcsak itt vagy amott, hanem itt is, meg amott is, mindenütt, New Yorktól Tokióig és vissza, és mindenütt akadnak pöszék meg elálló fülűek, vagy legalábbis a barátaik, vagyis megfélekedzik arról, hogy ő könnyen beszél, de nekem természetesen mindenütt el kell magyaráznom, hogy a pösze meg az elálló fülű nálunk nem okvetlenül jelent pöszét és elálló fülűt, hanem e kifejezések adott vogul-besenyő szövegösszefüggésben egy közkedvelt kutyaeledel szinonimái, ha tehát valaki megfélekedzik erről, és engem folyvást magyarázkodásra kényszerít, akkor az ilyen emberről én csak azt mondhatom – teljesen függetlenül attól, hogy mit kell csinálni a pöszékekkel meg az elálló fülűekkel, és hogy miként kell táplálni kedvelt házőrző kutyáinkat –, egyszóval csak azt mondhatom az ilyenről, hogy nagy selma, tapintatlan lurkó, szeleverdi kópé, aki roppant intelligenciája ellenére sem fogja fel, hogy itt nem a pöszékről meg az elálló fülűekről, hanem csakis és kizárólag rólam van szó...”

„...És most, kedves barátaim, rátérek beszédem tulajdonképpeni tartalmára, arra a tartalomra, amely tulajdonképpen erre a beszédre bírt. El kell határolódnom attól, akitől most elhatárolódom, és akinek a nevét azért nem mondom ki, mert ha kimondanám, akkor természetesen ki lenne mondva, és minthogy ez a név más összefüggésben mást is jelent, mint amitől most elhatárolódom, olyan félreértések keletkezhetnének, amelyek mint félreértések is félreérthetők. Tehát elhatárolom magam tőle, abban az értelemben, hogy nem is tőle határolom el magam, hanem attól, ami ezt az elhatárolódást kikényszerítette belőlem...”

A szemelvényeket egy ünnepi beszédből lejegyezte:

Eörsi István